

Glasnik Instituta

2/2013.

Uvodnik - ususret obljetnici Instituta

Završetkom 2013. godine došlo je vrijeme da se osvrnemo na aktivnosti koje su se provodile tijekom prošle godine i da ih, kao javna znanstveno-istraživačka institucija, predstavimo široj javnosti. U prvom broju Glasnika Instituta imali ste priliku upoznati se s radom IDIZ-a u 2012. godini. Nije lako sažeti i predstaviti sve IDIZ-ove aktivnosti u jednoj godini, pa smo odlučili prikazati samo neke od najznačajnijih koje su obilježile prošlu godinu.

Jedan od najvažnijih događaja koji smo prošle godine obilježili je pedeseti rođendan IDIZ-ovog časopisa *Sociologija i prostor* (prije *Sociologija sela*). Ovaj znanstveni časopis je ujedno i jedan od najstarijih socioloških časopisa u Hrvatskoj. O samom događaju obilježavanja obljetnice možete pročitati nastavno u Glasniku. Uz to razgovarali smo i s glavnom i odgovornom urednicom časopisa o nekim zanimljivim temama iz područja objavljivanja u znanstvenim časopisima.

Osim ove rođendanske proslave, u Institutu su nastavljene redovne istraživačke aktivnosti kroz znanstvene projekte, ali isto tako i kroz različite razvojne i primijenjene projekte. IDIZ-ovci su u 2013. godini objavili brojne znanstvene (i stručne) radove, kako u domaćim publikacijama, tako i u međunarodnim. Uz ove redovne istraživačke aktivnosti, organizirali smo i konferencije, poput međunarodne znanstvene konferencije *Mlade žene i rodna ravnopravnost u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike*. Tijekom 2013. godine neki od mlađih IDIZ-ovaca završili su doktorske disertacije o čijim temama isto možete pročitati u ovom Glasniku, pri čemu smo neka od doktorskih istraživanja, zajedno s istraživanjima koja su provedena u sklopu različitih

projekata, objavili i kao knjige. Kako je jedan od ciljeva Instituta veća međunarodna vidljivost, nastavljene su i aktivnosti s međunarodnim iskorakom, pa su tako IDIZ-ovi znanstvenici odlazili na relevantne inozemne konferencije, ali su isto tako i međunarodno afirmirani znanstvenici posjećivali IDIZ.

U 2013. godini zaključen je i trogodišnji programski ugovor između MZOS-a i IDIZ-a o namjenskom višegodišnjem institucijskom financiranju znanstvene djelatnosti. Nadalje, u listopadu 2013. godine posjetilo nas je i međunarodno povjerenstvo za vrednovanje i reakreditaciju instituta te se tijekom prve polovice 2014. godine očekuju službene ocjene.

Na kraju, važno je istaknuti kako smo se u 2013. godini intenzivno pripremali za veliku obljetnicu koju ćemo obilježiti 2014. godine. Naime, **2014. godine Institut za društvena istraživanja u Zagrebu slavi svoj 50. rođendan**. Ovu značajnu obljetnicu proslavit ćemo nizom aktivnosti tijekom cijele godine. Tako, primjerice, od 15. do 17. svibnja suorganiziramo međunarodnu konferenciju u sklopu *Teacher Education Policy in Europe Network* (TEPE) s temom *Overcoming Fragmentation in Teacher Education Policy and Practice*. Uz ovu konferenciju, organiziramo i sada već tradicionalne *Dane obrazovnih znanosti* koji će se održati 16. i 17. listopada u Zagrebu s temom *Uloga istraživanja u obrazovnim promjenama*. No, središnji događaj bit će svečana akademija koja će se održati 11. travnja u sklopu koje ćemo predstaviti i monografiju o pedesetgodišnjoj povijesti i razvoju Instituta za društvena istraživanja. Isto tako pripremamo i kratki dokumentarni film o Institutu. Kako ne bismo otkrili sve što planiramo organizirati taj dan, ovim putem vas pozivamo da nam se pridružite 11. travnja 2014. godine u Starogradsnoj vijećnici grada Zagreba i s nama proslavite IDIZ-ov 50. rođendan.

O svim našim aktivnostima možete se informirati na osvježenoj web stranici www.idi.hr te na **Facebook** profilu <https://www.facebook.com/pages/Institut-za-dru%C5%A1tvena-istra%C5%BEivanja-u-Zagrebu/359341570855398>.

U svakom slučaju, pratite nas i dođite nam na rođendan!

Projekti 2013.

Znanstveno-istraživački projekti MZOS-a i HRZZ-a

Tijekom 2013. godine u Institutu za društvena istraživanja realizirali su se sljedeći znanstveno-istraživački projekti:

- Dva istraživačka programa „Akeri znanstveno-tehnološkog, socioprostornog i sociokulturnog razvoja Hrvatske“ i „Društvo znanja i podizanje kvalitete obrazovanja u Hrvatskoj“, koja su okupila 10 znanstvenih projekata, te jedan samostalni istraživački projekt pod nazivom “Izrada modela vrednovanja znanstvenog rada u Hrvatskoj za sva znanstvena područja” (više informacija na www.idi.hr)
- Kompetitivan istraživački projekt Hrvatske zaklade za znanost „Socijalni identiteti, pristup visokom obrazovanju i odabir studija” (www.idi.hr/sipvoos/)

Krajem 2013. godine započelo se i s radom na znanstveno-istraživačkim projektima koji se financiraju iz sredstava Programskog ugovora zaključenog između MZOS-a i IDIZ-a o namjenskom višegodišnjem institucionalnom financiranju znanstvene djelatnosti. Znanstvena istraživanja financirana sredstvima dobivenim temeljem potpisanog Ugovora bavit će se sljedećim temama: obrazovanje, mladi, prostor, znanost, kultura, nacionalni identitet, građanstvo te održivost. Više informacija o ovim istraživanjima uskoro će biti dostupno putem web-stranice instituta te u sljedećem broju Glasnika.

Međunarodni projekti

- **International Social Survey Programme (ISSP).**

Timu su se u radu na modulu *Obitelj i promjena rodni uloga* pridružile dr. sc. Mirjana Adamović, dr. sc. Ivana Ju-

gović i dr. sc. Ana Maskalan, a u radu na uređivanju knjige i pisanju radova temeljem modula *Okoliš*, dr. sc. Mladen Domazet. Napravljene su pripreme za modul *Nacionalni identiteti*, a u tijeku su i pripreme za modul *Citizenship*. Baza podataka svih istraživanja dostupna je preko web-stranice <http://www.gesis.org/en/issp/issp-home/>.

- **TEMPUS - Prema pravednom i transparentnom pristupu visokom obrazovanju u Hrvatskoj TEMPUS (ACCESS).**

IDIZ je kao istraživački partner u posljednjoj godini ovog projekta dovršio objavljivanje posljednje projektne publikacije, te prikazao zbirne rezultate projekta na projektnim konferencijama. Više o projektu možete saznati na mrežnoj stranici projekta: <http://www.tempus-access.info/>.

IPA projekti na kojima smo bili nositelji ili surađivali

- **Razvoj kurikulumske kulture – osnaživanje škola za razvoj i provedbu školskog kurikuluma** (*Developing Curricula Culture: Empowering schools to develop and implement school curriculum*)
- **Razvoj nacionalnog standarda kvalifikacije za učitelje kao podloge za uvođenje sustava licenciranja učitelja** (*Development of the national qualification standard for teachers as a basis for the implementation of a teacher licensing system*)
- **Povezivanje kvalitete i socijalne uključenosti u visokom obrazovanju u Hrvatskoj** (*Linking quality and social inclusion in higher education in Croatia*)
- **Povećanje razumijevanja klimatsko-energetske politike EU i njenog utjecaja na svakodnevni život** (*Increasing the understanding of EU climate and energy policy and its impacts in everyday life*)

Naposljedku, bili smo nositelji ili partneri u izvođenju brojnih drugih tržišnih projekata što govori o našoj suradnji s gospodarskim subjektima, civilnim sektorom i nevladinim udrugama, tijelima državne i regionalne uprave itd.

Naziv projekta	Partneri
Mlade žene i rodna ravnopravnost u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike	UNESCO
Društveni i gospodarski učinci podrški Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva
First workshop and meeting of the Section for Science and Technology Research	European Association for the Study of Science and Technology (EASST)
Potencijali i perspektive inicijalnog obrazovanja savjetnika u profesionalnom usmjeravanju u Republici Hrvatskoj	Agencija za mobilnost i programe EU
Mapiranje obrazovne politike vezane uz učitelje u regiji	Mreža centara obrazovne politike (NEPC)

Naziv projekta	Partneri
Evaluacija akcije gradovi/općine – prijatelji djece iz perspektive djece	Gradovi/općine: Jastrebarsko, Mače, Rovinj, Tuhelj
Provedba stručne i komparativne analize u svrhu izrade zakona o mladima	Ministarstvo socijalne politike i mladih
Analiza rizičnih ponašanja učenika srednjih škola u Istarskoj županiji 2012.	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije – Istituto di sanità pubblica della regione Istriana
Korištenje rezultata istraživanja rizičnih ponašanja učenika srednjih škola za učinkovitije planiranje i provedbu školskih preventivnih programa na području Istarske županije	Zavod za javno zdravstvo Istarske županije - Istituto di sanità pubblica della regione Istriana
Obitelj i promjene rodnih uloga (ISSP)	Ured za ravnopravnost spolova Vlade RH

Objavljeni radovi i izlaganja na konferencijama u 2013. godini

Mapa 1. Sudjelovanje na europskim i svjetskim konferencijama

U 2013. godini znanstvenici Instituta za društvena istraživanja objavili su ukupno 5 znanstvenih knjiga te 38 znanstvenih radova. 13 radova publicirano je u časopisima indeksiranim u Web of Science i/ili Scopusu, a 19 radova u časopisima indeksiranim u drugim međunarodno relevantnim bazama ili recenziranim knjigama. S ciljem jačanja međunarodne prisutnosti i vidljivosti mnoge publikacije objavljene su na engleskom jeziku.

Veliki doprinos istraživačkoj orijentaciji IDIZ-a dali su i mlade kolege znanstvenici koji su ove godine stekli svoje doktorate: Branko Ančić - "Vjerska zajednica kao socijalni resurs: istraživanje o povezanosti religije i zdravlja", Anja Gvozdanović - "Dimenzije socijalnoga kapitala hrvatskih studenata" i Nikola Petrović - "Analiza definiranja Europske unije ideologijom".

Ukupno smo izlagali na 23 znanstvena skupa diljem zemlje i svijeta. Na mapi 1. prikazana su isključivo sudjelovanja na znanstvenim skupovima izvan Hrvatske.

Intervju

s glavnom i odgovornom urednicom časopisa *Sociologija i prostor*, dr. sc. Anđelinom Svirčić Gotovac

Ove godine obilježena je 50. godišnjica časopisa Sociologija i prostor. Molimo Vas da ukratko predstavite povijesni razvoj časopisa Sociologija i prostor?

Znanstveni časopis *Sociologija sela / Sociologija i prostor* izdavača Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu obilježio je u 2013.

g. 50. jubilarnu godinu izlaženja. Časopis *Sociologija i prostor* najstariji je hrvatski sociološki časopis. Pod nazivom *Sociologija sela* pokrenula ga je 1963. godine grupa istraživača sela i ruralnih sociologa pri Odjelu za sociologiju sela Agrarnog instituta (prof. dr. Stipe Šuvar, prof. dr. Vladimir Stipetić, prof. dr. Zvonimir Baletić i dr.). Ovime je započet intenzivan i vrlo značajan rad na prvim

ruralno-sociološkim projektima i istraživanjima koji su obilježili sljedeće desetljeće, a ovaj rad nastavio se i dugi niz godina nakon toga. Prvo uredništvo činila je skupina mladih zagrebačkih ruralnih sociologa i agrarnih ekonomista (prof. dr. Vlado Puljiz, Vlado Cvjetičanin, prof., dr. sc. Svetozar Livada i dr.), kasnije prozvanih Zagrebačkom ruralnosociologijskom školom, vrlo utjecajnom na području bivše Jugoslavije i šire. *Sociologija sela* bio je jedan od rijetkih specijaliziranih časopisa iz ruralne sociologije i u svijetu. Od 1973. godine njenim izdavačem postaje Institut za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu (IDIS).

Časopis *Sociologija sela* od svojih je početaka objavljivao sve važnije nalaze iz ruralnosocioloških, a kasnije (od 1970-ih) i urbanosocioloških istraživanja provedenih u Institutu te drugim institucijama. Osim navedenih, objavljeni su i rezultati s područja srodnih disciplina.

Ruralno-urbane fenomene te jednako važnu disciplinsku terminologiju aktualizirali su i definirali upravo sociolozi okupljeni oko ovog časopisa, koji je na taj način bio nezostavnim vrelom informacija i spoznaja o selu, gradu i prostoru ne samo na području Hrvatske i bivše Jugoslavije, nego i šire. Od 1960-ih do 1990-ih godina institutski sociolozi sela i grada imali su vrlo dobru suradnju sa kolegama iz republika bivše države, a njihov je rad prepoznat i iznimno vrednovan. Može se reći da su u hrvatskim okvirima časopis te ruralni i urbani sociolozi oko njega ustanovili ruralnu i urbanu sociologiju u istraživačkom, disciplinarnom i akademskom smislu. Veliku ulogu u radu časopisa kroz protekla desetljeća imali su nesumnjivo njegovi glavni/e urednici/ce koji su svojim radom i angažmanom ostavili značajan trag u povijesti časopisa. Glavni i odgovorni urednici/ce časopisa tijekom 50 godina bili su: Stipe Šuvar (1963.), Vlado Cvjetičanin (1964.-1967.), Svetozar Livada (1964.-1966.), Vlado Puljiz (1967.-1975.), Ruža First-Dilić (1976.-1986.), Maja Štambuk (1987.-1997.), Antun Petak (1998.-2005.), Ankica Marinović (2006.-2011.) i Anđelina Svirčić Gotovac (od 2012.).

Znanstveno-kadrovska deficitarnost u području ruralne sociologije od 1990-ih naovamo, odnosno smanjenje broja ruralnih sociologa i ruralnih istraživanja, Domovinski rat, te prekid suradnje sa kolegama iz bivše Jugoslavije, doveli su do opadanja broja radova ove tematike pa je nužno rješenje bilo promjena koncepcije časopisa. Tako je 1998. godine uvedena njegova proširena kon-

cepcija te profil definiran problemski: *Sociologija sela* dobila je podnaslov *Časopis za istraživanja prostornoga i sociokulturnog razvoja*, te počela objavljivati radove i iz drugih posebnih sociologija i srodnih znanstvenih polja i disciplina. Međutim, promjena samo podnaslova nije bila dovoljna jer su društvene promjene (globalizacijsko-tranzicijske) u prostornom kontekstu te promjene u poimanju urbano-ruralne tematike dovele do toga da je dotadašnji naslov časopisa sve manje odgovarao novim istraživanjima prostora i ruralno-urbanog kontinuuma (gradova i sela, umreženosti naselja, suburbanizacijskih procesa itd.). Stoga je 2007. godine, nakon 43 godine izlaza časopisa pod naslovom *Sociologija sela*, Znanstveno vijeće IDIZ-a donijelo odluku o promjeni njegovego naslova u *Sociologija i prostor*.

Kakvi su Vaši planovi vezani uz uredničku koncepciju i daljnji razvoj časopisa?

S prvim brojem za 2014. godinu časopis *Sociologija i prostor* ulazi u novu sadržajnu fazu te nastavlja rad na naslijeđenu tradiciju prvih nekoliko desetljeća uže sadržajne profiliranosti na prostorne teme iz disciplina urbane i ruralne sociologije, ali i njima srodnih socijalne geografije, socijalne ekologije, demografije, arhitekture, urbanizma, urbane antropologije i drugih disciplina. Časopis također planira i nekoliko tematskih brojeva u suradnji sa sekcijom za prostor pri Hrvatskom sociološkom društvu, te također i ciljanim temama predloženima od strane uvažanih članova Uredništva i akademskog kruga znanstvenika iz gore navedenih struka. Također se planira tijekom 2014. g. prijeći na on-line sustav zaprimanja i recenziranja radova, tzv. *Open Journal System* (OJS) sustav čime bi se znatno olakšali dosadašnji tekući poslovi u radu časopisa i na kraju njegovoj objavi (tisku). Time bi se povećala transparentnost postupka recenziranja te publiciranja što autorima omogućava da saznaju u kojoj se fazi nalazi njihov rad. Do travnja 2014. g. časopis će imati digitaliziranu i cjelokupnu građu, od 1963. do danas, jer je proces digitalizacije u tijeku.

Kome je časopis Sociologija i prostor namijenjen i gdje se može nabaviti?

Časopis je namijenjen prvenstveno znanstvenoj i akademskoj čitalačkoj publici koju zanimaju društvene teme iz prostornog konteksta sociologije i srodnih disci-

plina. Time se naravno interes za časopis ne ograničava samo na njih već i na sve zainteresirane čitatelje jer su teme koje časopis njeguje itekako aktualne i zanimljive i najširoj publici, široj javnosti. To potvrđuje i dugogodišnja prisutnost našeg časopisa u gradskim knjižnicama širom zemlje. Naravno časopis se može prvenstveno naći u knjižnicama, kako našeg Instituta tako i ostalim knjižnicama pri sveučilištima i fakultetima (u vidu pretplate i donacije). Također i pri nekoliko nakladničkih kuća postoji mogućnost njegove kupnje.

Zadnjih se godina dosta negodovalo zbog smanjivanja sredstava MZOS-a za financiranje hrvatskih znanstvenih časopisa. Smatrate li da su hrvatski znanstveni časopisi potrebni međunarodnoj znanstvenoj zajednici te koliko ste zadovoljni financiranjem časopisa Sociologija i prostor?

Časopis je, primjerice, ponovo vrlo zanimljiv kolegama iz Srbije, Crne Gore, Slovenije, i to iz različitih srodnih (prostornih) struka što pokazuje njegovu regionalnu prisutnost i prepoznatljivost. Stoga smatram da su znanstveni časopisi iz zemlje potrebni široj znanstvenoj zajednici kako regionalnoj tako i široj. To naravno znači da bismo trebali objavljivati, sve više na engleskom jeziku što časopis i nastoji i takvi radovi su u stalnom porastu. To je i inače današnji i budući trend kojeg moramo slijediti. Na taj način moći ćemo bolje profilirati i predstaviti kontekst i interese svog „malog“ društva i regije prema svijetu što je nužno da bi bili dio globalnih i svjetskih tokova, a ne njegovo „slijepo crijevo“. Za sada je časopis zadovoljan financiranjem od strane MZOS-a i nastojat će svojom kvalitetom i nadalje održati tu razinu, ali s obzirom na tešku trenutnu situaciju u znanosti te time i znanstvenom publiciranju, vidjet ćemo kako će se situacija odvijati, a časopis će joj se nastojati prilagoditi kao i u dosadašnjih 50 godina postojanja.

Naposljetku, kako nastojite podići kvalitetu i vidljivost časopisa?

Urednički standardi su na visokoj razini i traži se kritička i relevantna razina evaluacije i recenziranja radova, a i broj stranih recenzenata je također u porastu što doprinosi navedenom. Časopis i svi njegovi brojevi, od 2001. do danas, dostupni su na webu u PDF-formatu, kao i na hrčku (hrcak-srce.hr).

Izdavaštvo

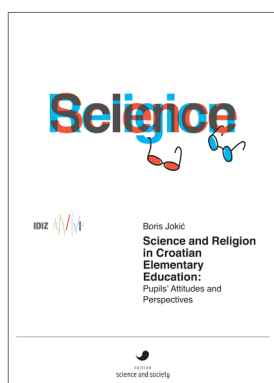
Institut za društvena istraživanja u Zagrebu izdavač je biblioteke Znanost i društvo te znanstvenog časopisa Sociologija i prostor.

U 2013. godini u sklopu biblioteke Znanost i društvo objavljene su sljedeće knjige kao rezultat rada na znanstveno-istraživačkim projektima Instituta.

Labus, Mladen. **Kultura i društvo: (onto-antropološka i sociološka perspektiva).** – Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2013. – 215 str. – (Biblioteka Znanost i društvo)

„Autorov interdisciplinarni pristup proučavanju – znanstveno, teorijski i aplikativno iznimno značajne – socijalne dimenzije kulture rezultirao je veoma vrijednim djelom, koje, posebno u metodologijskom pogledu, predstavlja izvoran doprinos kako obogaćivanju interdisciplinarnog potencijala filozofije (ali i postavljanju fundamentalnih pitanja o ontologijskom i antropologijskom statusu kulture), tako i metodskim i sadržajnim aspektima društvenoznanstvenog istraživanja fenomena kulture.“ (Prof. dr. sc. Lino Veljak)

Jokić, Boris. **Science and Religion in Croatian Elementary Education: Pupils' Attitudes and Perspectives.** – Zagreb: Institute for Social Research in Zagreb, 2013. – 362 str. – (Biblioteka Znanost i društvo)

„One of the most fundamental educational challenges stems from the divergent perspectives of science and religion. This excellent book reports one of the most comprehensive investigations ever attempted of pupils' thinking about the issue. It offers what is, quite simply, an unmissable resource for policy and practice.“ (Dr. Christine Howe, professor)

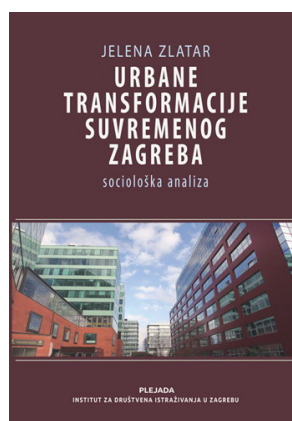
U 2013. godini Institut je bio suizdavač sljedećih publikacija čiji su autori djelatnici Instituta:

Ilišin, Vlasta; Bouillet, Dejana; Gvozdanović, Anja; Potočnik, Dunja. **Mladi u vremenu krize: prvo istraživanje IDIZ-a i Zaklade Friedrich Ebert o mladima.** – Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu: Friedrich Ebert Stiftung, 2013. – 175 str. Usporedni engleski tekst tiskan u obrnutom smjeru:

Youth in a time of crisis: first IDIZ – Friedrich-Ebert-Stiftung youth survey.

„Istraživačka studija Mladi u vremenu krize je originalno znanstveno djelo koje obogaćuje korpus znanstveno utemeljenih spoznaja o mladoj generaciji u Hrvatskoj, kao i o suvremenom hrvatskom društvu kojega su mladi integralni dio. Knjigu odlikuje teorijska utemeljenost, metodološka korektnost, bogatstvo empirijskih podataka, argumentirana interpretacija i plauzibilnost u zaključivanju.“ (Dr. sc. Furio Radin)

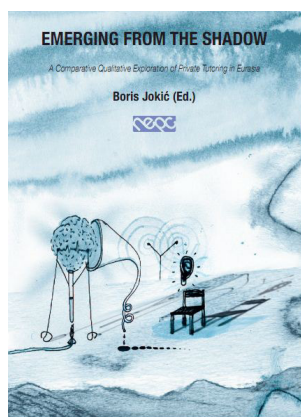
Zlatar, Jelena. **Urbane transformacije suvremenog Zagreba: sociološka analiza.** – Zagreb: Plejada: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2013. – 215 str. – (Biblioteka Nova Plejada)

„Ova knjiga može zanimati stručnu i znanstvenu javnost, studente urbanizma i sociologije, ali i one građane grada Zagreba koji o svome gradu žele biti informirani i upoznati i na promišljen, intelektualan način. Knjiga ima potencijal da postane pobožna korisna literatura na sveučilištima u Hrvatskoj. Radi se o izvornom znanstvenom radu koji je pisan tečno, koji je kvalitetno „armiran“ podacima, izvorima i nalazima empirijskog istraživanja metodom intervjua.“ (Dr. sc. Vladimir Lay)

Objavljene su i 2 knjige sažetaka.

- **Okrugli stol (znanstveni skup) Ruralni razvoj Hrvatske: perspektive integriranog i održivog razvoja ruralnih područja**, Zagreb, 18. listopada 2013.: program i sažeci izlaganja / [urednica Anđelina Svirčić Gotovac; prijevod Dobrila Vignjević]. - Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2013. - 100 str. Tekst usporedo na hrvatskom i engleskom jeziku.
- **Međunarodna znanstvena konferencija Mlade žene i rodna ravnopravnost u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike = Young women and gender equality in post-Yugoslav societies: research, practice and policy**, Zagreb, Hrvatska, 26. - 27. studenoga 2013.: participacijski program UNESCO-a za 2012.-2013. / The participation programme of UNESCO for 2012-2013 / [urednice Mirjana Adamović, Anja Gvozdanović, Ana Maskalan, Dunja Potočnik; prijevod Frane Malenica]. - Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, 2013. - 82 str. Tekst usporedo na hrvatskom i engleskom jeziku.

Publikacije istraživača IDIZ-a nastale kao rezultat rada na institutskim projektima, a objavljene kod drugih izdavača:

Jokić, Boris (ed). **Emerging from the Shadow: a Comparative Qualitative Exploration of Private Tutoring in Eurasia**. - Zagreb: Network of Educational Policy Centres. - 330 str.

„This book is an excellent contribution to the literature. Its contributions are methodological, factual

and analytical. The comparative qualitative approach provides contextualized analysis of private tutoring in the five countries, with a carefully prepared set of lenses. The book will stimulate methodological commentary in addition to its substantive contribution.“ (Dr. Mark Bray, professor)

Časopis Sociologija i prostor

U 2013. godini objavljena su sva tri godišnja broja. U njima je objavljeno ukupno 24 znanstvena rada, te 9 stručnih radova (7 prikaza i 2 ostala; in memoriam i uvodna riječ). U jubilarnom broju časopisa (196 (2), 2013), posvećenom 50. obljetnici časopisa, objavljeni su radovi većine dosadašnjih glavnih urednika/ca koji su se osvrnuli na 50 godina izlaženja časopisa i na razvoj socioloških disciplina, te radovi autora koji su problemski pristupili različitim aspektima ruralnih i urbanih istraživanja, ali i dugogodišnjem razvoju časopisa.

Od 2013. g. časopis više ne objavljuje radove u kategoriji stručnog rada već samo znanstvene radove.

Događanja u (su)organizaciji Instituta

50. obljetnica pokretanja časopisa Sociologija sela (od 2007. Sociologija i prostor)

Znanstveni časopis *Sociologija sela / Sociologija i prostor* (1963.-2013.) izdavača Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu obilježio je svoju 50-u i jubilarnu godinu izlaženja. Časopis je ujedno i najstariji sociološki časopis u Hrvatskoj. Do 2007. godine izlazio je pod imenom *Sociologija sela*, a od 2007. godine preimenovan je u *Sociologija i prostor*. Obilježavanje ove značajne obljetnice časopisa održano je 18. listopada 2013. godine u Gradskoj skupštini Grada Zagreba pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ive Josipovića. Obljetnica je programski sačinjena od svečanog i radnog dijela. Svečani dio sastojao se od promocije jubilarnog broja časopisa, izložbe starih brojeva časopisa iz različitih uredničkih razdoblja i dodjele priznanja posebno zaslužnim znanstvenicima, urednicima i dugogodišnjim suradnicima časopisa koji su zadužili časopis svojim radom. Ukupno je podijeljeno 19 nagrada (ruralnim sociolozima i autorima drugih srodnih disciplina, također i posthumno). Radni dio odnosio se na okrugli stol (znanstveni skup) pod nazivom *Ruralni razvoj Hrvatske. Perspektive integriranog i održivog razvoja ruralnih područja* na kojem je sudjelovao velik broj eminentnih znanstvenika i izlagača iz regije (Hrvatske, Srbije i Slovenije), te iz različitih disciplina (ruralne sociologije, socijalne geografije, demografije, agrarne ekonomije, arhitekture,

ruralnog turizma i dr.). Povodom okruglog stola izdana je i istoimena knjiga sažetaka s izlaganjima svih sudionika, na hrvatskom i engleskom jeziku. (A. Svirčić Gotovac)

50. obljetnica pokretanja časopisa Sociologija sela
(od 2007. Sociologija i prostor)

Kad štreberi planinare

Kad se štreberi penju na planinu onda im sindikalna podružnica organizira kombi prijevoz i veliku radnu sobu u Tomislavovom domu na zagrebačkom Sljemenu. Već drugu godinu za redom IDIZ se povlači na jednodnevno planiranje i obučavanje, tzv. Sljemensku radionicu. Prva radionica nastala je kao kombinacija sindikalnog izleta i serije predavanja o prijavama na europske projekte koje je Povjerenstvo za međunarodnu suradnju namjeravalo organizirati kroz godinu. Pokazalo se učinkovitijim i ugodnijim umjesto kroz godinu, sve zaposlenike satjerati u planinsko okruženje daleko od grada kako bismo poslušali prezentacije savjetnika i stručnjaka te razmijenili iskustva i oblikovali planove za sljedeću godinu.

Prvi put, u 2012.g. sastali smo se kako bi adresirali uočene prepreke prijavama na europske projekte u obliku nein-

formiranosti istraživača o mogućim projektima i izvorima financiranja, kompleksnosti natječaja i procesa prijave, i velikih administrativnih zahtjeva vezanih uz takve projekte. Pozvali smo i savjetnike s iskustvom u prijavi IPA, FP7, HERA, INTERREG i sličnih natječaja, kroz radionice učili ili ponavljali prve korake, hrabro se suočavali s preprekama. Na kraju smo se družili u pro hladno sljemensko večer do polaska posljednjeg gradskog autobusa.

Poneseni zanosom, u svibnju 2013. g. organizirali smo Sljemensku radionicu, oslanjajući se ovaj put više na vlastite snage. Uglavnom, rascjepkani na nekoliko adresa, projektne aktivnosti i javne aktivnosti, nemamo prilike naći se oko poslovičnog 'water coolera' da izložimo i protresemo nove ideje o suradnji, nove ideje o pristupu istraživačkim problemima ili promislimo otvaranje novih istraživačkih područja. Opet smo se potrpali u autobus i posjeli u veliki krug oko projektora ne bismo li čuli nešto više o pokretanju centara izvrsnosti i utemeljenju metodološkog centra u IDIZ-u. Zatim smo čuli prezentacije o otvaranju novih istraživačkih područja, diskriminacije i održivog razvoja. Pa nam je onda predstavljen nacrt strategije razvoja pred-tercijarnog obrazovanja u Hrvatskoj te analiza mreže suradnje znanstvenika u društvenim poljima. Sve su to novi izazovi za istraživačke grupe u IDIZ-u. Konačno, pohvalili smo se i interdisciplinarnim zbornikom proizašlim iz ISSP programa i interdisciplinarnu suradnje naših znanstvenika sa kolegama iz ekonomije, filozofije i politologije na definiranju održivog razvoja iz perspektive europske periferije.

I opet je razgovor potekao do kasno u pro hladnu sljemensku noć. (M. Domazet)

Sljemenska radionica

Međunarodna znanstvena konferencija „Mlade žene i rodna ravnopravnost u post- jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike“

U Zagrebu je 26. i 27. studenoga 2013. u Hotelu Palace u Zagrebu održana međunarodna znanstvena konferencija pod nazivom „Mlade žene i rodna ravnopravnost u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike“. Taj je projekt dobio sredstva na natječaju UNESCO-a u sklopu participacijskog programa za 2012. – 2013. godinu. Konferencija je održana u organizaciji Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu, Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Centra za ljudska prava Univerziteta u Sarajevu. Suorganizatori konferencije bili su Ured za ravnopravnost spolova RH i udruga CESI – Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje. Pokrovitelji konferencije bili su predsjednik Republike Hrvatske dr. Ivo Josipović i Hrvatsko sociološko društvo, a održavanje su podržali Heinrich Boll Stiftung iz Bosne i Hercegovine te Ured za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske, Grad Zagreb i Hrvatska gospodarska komora.

Ukupno je tijekom dva dana konferencije održano 25 predavanja, a sudjelovalo je ukupno oko 40-ak autora i autorica iz regije: Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Kosova i Makedonije te jedan sudionik iz SAD-a.

Predavači/ice su velikim dijelom bili znanstvenice i znanstvenici, a svoja su iskustva iznijele i političarke i aktivistice civilnog društva iz regije. U osnovi, takva koncepcija konferencije bila je potaknuta interesom da se iz raznih uglova (znanstvenog, političkog i aktivističkog) identificiraju nova istraživanja te politička i aktivistička iskustva vezana uz mlade žene i rodnu ravnopravnost u regiji.

Rad konferencije odvijao se kroz tematski fokusiranih šest panela: obitelj i reproduktivne politike, obrazovanje, tržište rada, nasilje nad ženama, kultura i ženska ljudska prava. Procjenjujemo da je u dva dana, koliko je trajala konferencija, bilo prisutno ukupno oko 130 slušatelja konferencije.

Rezultati rada ove konferencije pomoći će u artikuliranju preporuka za oblikovanje javnih politika u području rodne ravnopravnosti. U radu konferencije naznačena su ključna područja povezana s razvojem rodne ravnopravnosti koja su u skladu s prioritetnim ciljevima i interesima UNESCO-a.

Nakon konferencije pristupilo se pripremi uređivanja i publiciranja zbornika „Mlade žene u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike“ čija se publikacija očekuje tijekom veljače 2014. kada i završava projekt. *(ulomci iz prikaza M. Adamović)*

Međunarodna znanstvena konferencija „Mlade žene i rodna ravnopravnost u post-jugoslavenskim društvima: istraživanja, prakse i politike“

Predavanje dr. sc. Ruth Mueller

U suradnji sa Sekcijom za kvalitativne metode istraživanja HSD-a u Institutu za društvena istraživanja 23. svibnja, 2013. gostovala je dr. sc. Ruth Mueller, doktorica iz područja istraživanja znanosti i tehnologije sa Sveučilišta u Beču (u prelasku na Research Policy Institute, Lund University, Švedska). U svom predavanju „Agential Conversations: Interviewing Postdoctoral Life Scientists and the Politics of Mundane Research Practices“ bavila se metodom i praksama intervjuiranja.

Etnometodološka radionica

Sekcija za kvalitativne metode istraživanja HSD-a, novoosnovana Sekcija za istraživanje znanosti i tehnologije HSD-a i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, pod pokroviteljstvom EASST-a (European Association for the Study of Science and Technology), 10. i 11. listopada organizirali su dvodnevnu radionicu iz kvalitativnih metoda istraživanja s etnometodološkim teorijskim pristupom koju je održao dr. sc. Philippe Sormani sa Sveučilišta u Beču. U sklopu istog projekta organiziran je i osnivački sastanak Sekcije za istraživanja znanosti i tehnologije pri Hrvatskom sociološkom društvu na kojem su gostovali kao pozvani govornici domaći i internacionalni STS istraživači (dr. sc. Franc Mali, dr. sc. Katarina Prpić).

Okrugli stol i promocije

Okrugli stol povodom predstavljanja studije „Mladi u vremenu krize“

Povodom predstavljanja istraživačke studije „Mladi u vremenu krize“ autorica Vlaste Ilišin, Dejana Bouillet, Anje Gvozdanović i Dunje Potočnik, 16. travnja 2013. godine u Novinarskom domu održan je okrugli stol na istoimenu temu. Predstavljani su nalazi empirijskog istraživanja percepcija i stavova mladih Hrvatske kao zajedničkog projekta Instituta za društvena istraživanja i njemačke Zaklade Friedrich Ebert. Sudionici okrugloga stola koji je moderirao dr. sc. Zlatan Krajina bili su stručnjaci i stručnjakinje u području istraživanja mladih. Prof. dr. sc. Vlasta Ilišin (IDIZ), prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš (Filozofski fakultet), dr. sc. Benjamin Perasović (Institut Ivo Pilar), prof. dr. sc. Duško Sekulić (Pravni fakultet) i doc. dr. sc. Berto Šalaj (Fakultet političkih znanosti) komentirali su rezultate istraživanja te raspravljali o ključnim strukturalnim i kulturalnim silnicama koje utječu ne samo na današnji društveni položaj mladih već i na procese njihove društvene integracije te na oblikovanje njihova iskustva odrastanja u suvremenim izazovnim društvenim okolnostima. (A. Gvozdanović)

Etnometodološka radionica

Okrugli stol „Mladi u vremenu krize“

S lijeva na desno: Prof. dr. sc. Duško Sekulić, dr. sc. Benjamin Perasović, prof. dr. sc. Vlasta Ilišin, dr. sc. Zlatan Krajina, prof. dr. sc. Vedrana Spajić-Vrkaš, doc. dr. sc. Berto Šalaj

Promocije knjiga

Predstavljanje knjige autora prof. dr. sc. Maje Jokić, Krešimira Zaudera i Srebrenke Letine (2012) *Karakteristike hrvatske nacionalne i međunarodne znanstvene produkcije u društveno-humanističkim znanostima i umjetničkom području za razdoblje 1991. – 2005.* održano je 10. siječnja 2013. godine u predvorju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Knjigu su predstavili prof. dr. sc. Stipe Kutleša, prof. dr. sc. Maja Vehovec, prof. dr. sc. Neven Budak te u ime autora prof. dr. sc. Maja Jokić.

Promocija knjige dr. sc. Mladena Labusa (2013) *Kultura i društvo: onto-antropološka i sociološka perspektiva* održana je 25. studenog 2013. godine u Knjižnici Bogdana Ogrizovića, Zagreb. Na promociji knjige govorili su autor dr. sc. Mladen Labus, recenzenti - prof. dr. sc. Lino Veljak i prof. emeritus dr. sc. Esad Čimić te urednica biblioteke „Znanost i društvo“, dr. sc. Dinka Marinović Jerolimov.

Predstavljanje knjige autora prof. emeritusa dr. sc. Nikole Pastuočića (2012) *Obrazovanje i razvoj* održano je 12. prosinca 2013. godine u Velikoj dvorani Hrvatskog novinarskog društva, Zagreb. Knjigu su predstavili prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović, prof. dr. sc. Ivan Prskalo, recenzenti - prof. dr. sc. Aleksandar Štulhofer, prof. dr. sc. Tajana Ljubin Golub i dr. sc. Predrag Bejaković, te autor knjige prof. emer. dr. sc. Nikola Pastuočić.

Međunarodna suradnja

Posjet Yvonne Radielović, savjetnice iz Basela

U studenom 2013. godine, Institut je posjetila gđa. Yvonne Radielović, savjetnica u Savjetovalištu za izbor zvanja/zanimanja učenika, studenata, odraslih i nezaposlenih osoba iz švicarskog Basela.

Gđa. Radielović je posjetila Hrvatski zavod za zapošljavanje kako bi se pobliže upoznala s praksom profesionalnog usmjeravanja u Hrvatskoj, a na Institutu za društvena istraživanja predstavljeni su joj rezultati istraživanja provedenog u okviru projekta „*Mogućnosti i perspektive početnog obrazovanja savjetnika u profesionalnom usmjeravanju u Republici Hrvatskoj*“ koji su od svibnja do listopada 2013. godine provodile

prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović i dr. sc. Dunja Potočnik. Projekt je financirala Agencija za mobilnost i programe Europske unije u sklopu Euroguidance inicijative koja promiče europsku dimenziju i mobilnost u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju.

S lijeva na desno: Yvonne Radielović, prof. dr. sc. Vlasta Vizek Vidović, dr. sc. Dunja Potočnik

HEISEE suradnja (The Higher Education Initiative for Southeastern Europe/Inicijativa za visoko obrazovanje za Jugoistočnu Europu)

Prva HEISEE radionica *Pristupi strateškom financiranju visokog obrazovanja – višestruke perspektive*

HEISEE suradnja (The Higher Education Initiative for Southeastern Europe / Inicijativa za visoko obrazovanje za Jugoistočnu Europu), započeta 2012. godine, uspješno se nastavila i u 2013-oj godini. HEISEE inicijativa teži

ojačati kapacitete institucija u regiji koje se bave visokim obrazovanjem.

U Zagrebu je od 4. do 6. lipnja 2013. godine održana prva HEISEE radionica pod nazivom *Pristupi strateškom financiranju visokog obrazovanja – višestruke perspektive*, a problematizirala je strateško financiranje ustanova visokog obrazovanja, kao jedno od ključnih i aktualnih pitanja politike visokog obrazovanja.

U projektu sudjeluju članovi HEISEE inicijative: Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja - Institut za društvena istraživanja u Zagrebu, The University of Georgia – Institute of Higher Education, Institut za razvoj obrazovanja, Agencija za znanost i visoko obrazovanje u partnerstvu sa Sveučilištem u Rijeci. Projekt financijski podupire Veleposlanstvo Sjedinjenih Američkih Država u Zagrebu.

Više informacija može se pronaći na mrežnim stranicama projekta <http://www.heisee.org>.

ISSP

Nakon uspješno održanog ISSP sastanka u Cavtatu, kojeg smo organizirali 2012. godine, u 2013. godini je ISSP godišnji sastanak održan u Santiagu u Čileu. Tijekom sastanka intenzivno se radilo na novom istraživačkom modulu za 2014. godinu koji se zove *Citizenship* (Građanstvo), kojega planiramo terenski provesti tijekom ove godine. Isto tako započeti su dogovori o modulu za 2015. godinu koji će se baviti istraživanjem radnih orijentacija (*Work Orientation IV*).

Najave događanja

- 50. obljetnica Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu održat će se 11. travnja 2014. godine u Starogradskoj vijećnici grada Zagreba.
- Međunarodna TEPE 2014 konferencija: *“Overcoming Fragmentation in Teacher Education Policy and Practice”*. Konferencija će se održati u organizaciji Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i IDIZ-a, od 15. do 17. svibnja 2014. godine. Više informacija na stranici www.idi.hr/tepe2014/
- Regionalna konferencija *Dani obrazovnih znanosti* održat će se 16. i 17. listopada 2014. godine u Zagrebu s temom *Uloga istraživanja u obrazovnim promjenama*. Više informacija na stranici www.idi.hr/doz2014/
- Ažurirane informacije i najave ostalih događanja tijekom godine (radionice, seminari, promocije knjiga i slične aktivnosti) bit će dostupne na web stranicama IDIZ-a (www.idi.hr) te facebook profilu <https://www.facebook.com/pages/Institut-za-dru%C5%A1vena-istra%C5%BEivanja-u-Zagrebu/359341570855398>.

ISSP - Santiago, Čile

Uredili: Branko Ančić, Tana Morić, Adrijana Šuljok, Stjepan Tribuson, Krešimir Zauder